«БОЛАШАҚ» МЕКТЕБІ МЕКЕМЕСІ

ӘБ отырысында қаралды **Әдістемелік бірлестік жетекшісі:** **__________Г.Н.Аликенова** **«_31_»_08_ 2023 ж.**	**«Келісемін»** **Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары** **__________ А.Ш.Оралбай** **«_31_»_08_ 2023ж.**	**«Бекітемін»** **Мектеп директоры** **__________ А.С.Габсаттарова** **«_31_»_08_ 2023 ж.**

2023-2024 оқу жылының

«Сиқырлы қылқалам»

Үйірме жұмысына

күнтізбелік-тақырыптық жоспары

Сынып: 4 Ә, 4 Е, 4 А, 3 А,

Пән мұғалімі: Халмурзаева А.М.

ТҮСІНІК ХАТ

Қазақстан Республикасы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартының негізгі ережелеріне сәйкес еліміздің жалпы білім беретін мектептерінің бастауыш сатысында таңдау курстары енгізілді. Жалпы білім беретін оку орнының бастауыш сатысында «Бейнелеу өнері» пәні оқытылады. Осыған орай үйірме жұмысы оқушылардың қызығушылығы мен шығармашылық деңгейін қалыптастыру үшін жас ерекшеліктерін ескере отырып жүзеге асыруға беріледі.

<u>Бағдарламаның бағытталуы</u> «Сиқырлы қылқалам» көркем-эстетикалық бағыттағы үйірме жұмысы ұзақ мерзімде жүргізілетін бағдарлама болып есептеледі. Бастауыш буынның 2-4 сынып оқушыларына арналаған. Аптасына 1 сағаттан, жылына 34 сағатты құрайтын бағдарламада оқушылар бейнелеу өнері туралы терең білім ала отырып, іс жүзінде қолдана алуды меңгереді. Бағдарлама 1-4 сынып оқушыларына арналаған оқулықтарын, әдістемелік құралдарын негізге ала отырып дайындалды.

Сонымен қатар бағдарламада пішіндердің салыну заңдылықтары, түстермен жұмыстану, қылқаламмен және бейнелеу өнерінде қолданылатын басқа да құралдарымен жұмыс жасау, бояу түрлерін меңгере отырып, қолдану тәсілдерін оқып, үйренетін болады. Еліміздің танымал суретшілерінің жұмыстарымен танысып, суреттер бойынша талдау жүргізіп сақталған заңдылықтарды ескеруді меңгереді.

<u>Бағдарламаның маңыздылығы</u> берілген тақырыптардың өмірмен байланысты болып келуінде. Қазіргі таңдағы тұлғаның шығармашылықпен жұмыстанып, сыни көзқараспен өз ойын тереңнен жеткізе алатындай болуы қажет екенін білеміз. Міне, осыны ескере отырып, мен өз бағдарламамда жаңа үлгідегі талаптармен жұмыстануды қажет ететін тұлғаға бағытталған жұмыс түрін ұсынғым келеді. Қоршаған ортаның әсемдігін түсініп, көріп, мәдени көз-қарас қалыптасып, көркемдік-эстетикалық талғамын дамытып, еңбекқорлық және шығармашылық белсенділігін арттырып, мақсатқа жетуде табандылық, көмек көрсету, сонымен қатар, тұлғаның өзін-өзі дамытуға арналаған тақырыптар бойынша жұмыстануға бағытталған іс-әрекеттер жиынтығынан құралады.

Бағдарлама оқушыларға халықтың тұрмыс-тіршілігімен танысуға, қолданылған әдістерді оқып-үйренуге, құрбыларының алдында өзінің шығармашылық жұмысын көрсете алып, өзіндік идеяның маңыздылығын түсініп, өзгеге және өзіне баға бере алуына мүмкіндік береді.

Оқушының абстрактілі, логикалық және эмоцианалды ойлау, көңіл бөлу, бағалау және елестету қабілеттері дұрыс бағытта дамыған жағдайда тәрбие процесінің оң нәтижесін көруге болады. Осы орайда бағдарлама тақырыптарымен жүргізілетін жұмыстар маңыздылығы ескерілді.

«Сиқырлы қылқалам» үйірме жұмысы математика, дүниетану, әдебиеттік оқу пәндерімен байланыстыра отырып оқытылады.

Бағдарламаның басты мақсаты:

Бейнелеу өнері пәні бойынша оқушылардың пәнге қызығушылығын арттыру, теориялық және тәжірибелік іскерліктерін шыңдау. Оқушыға әр нәрсенің құрылысын айқындап, бейнелеу, заттың көлемі, пішінін дәл беруге оқыту және әдіс-тәсілдерін игерту, көркемдік білім беру, бейнелеу сауаттылығын арттыру.

Мақсатқа жету үшін төмендегідей міндеттер алға қойылады:

- Қызығушылығын ояту, құралдармен жұмыс жасау, бейнелеу өнерінің түрлерімен танысу, алған білім-білік дағдыларын бекіту және қолдану аясының кеңдігін көрсету;

- Көркемдік-шығармашылық – сыни ойларын іске асыруда шығармашылықпен ойластыру және елестету, түстерді қолдану, оқушылар үшін қолжетімді техникалармен сурет салу тиімділігін анықтау
- Еңбексүйгіштікке, ұқыптылыққа, тазалыққа, әсемдікке сүйсіне білуге, талғампаздыққа тәрбиелеу

<u>Бағдарламаны оқытудағы күтілетін нәтиже:</u>

Бейнелеу өнерінің барлық әдіс-тәсілдерін танып білген тұлға өз жұмысының жетістігін көріп, оны критерилер арқылы бағалай алатындығында. Олар керемет суретші болып, кереметтей сурет салмаса да еңбекқорлығымен қажетті жетістікке жетуде жұмыстанатындығында.

Әр түрлі дәстүрлі емес техникаларды меңгере отырып, бейнелеу өнерінің адам өміріндегі орнын анықтай алуы.

2-сыныпқа арналаған күнтізбелік-тақырыптық жоспар

Бұл жастағы балаларға бейнелеу өнерінің бастапқы этаптары ғана меңгеруге беріледі. 7 жастағы балалар түстерді танып, олардың қолдану кеңістігін білуді үйренеді

Саусақтарының жетіліп жұмыстануына бағытталған сызықтар, нүкте, дақтар секілді жұмыс түрлері ұсынылады. Тақырыптарға сай оқушылырға түсінікті тілмен бейнелеу өнерінің тарихы түсіндіріледі. Сондай-ақ еліміздің суретшілерімен танысып, өздерінің де жұмыстарының жетістігінен көрме ұйымдастырып бір-біріне баға беруіне мүмкіндік береді.

Әр сабақтың соңында оқушылардың жеткен жетістіктерін анықтап кері байланыс беріліп отырылады.

Бағдарлама бөлімінде.

№	Тақырыбы	Сағат саны
1.	Бояулар, түстер әлемі	30
2.	Көрме, экскурсия, табиғат аясында сурет салу Байкаулар, фестивальдар	4
	Қорытынды	**34**

2- сынып оқушыларына арналаған тақырыптық жоспар

Теориялық бөлімінде.

- Әр түрлі бейнелеу өнеріне қажетті материалдармен танысу, олармен жұмыс жасайды.
- Түстану. Негізгі түстер. Түстерді араластыру. Салқын және жылы түстер.
- Бейнелеу өнерінің көркемдік сөздерімен танысу: дақ, сызықтар, бояуларды жағу т.б.

Бағдарлама соңында күтілетін нәтиже:

Білуі қажет:

- Негізгі және құрамды түстердің атын білу;
- Термин сөздердің мағынасын білу: палитра, композиция, суретші, сызықтар, оюлар; тепе-теңдік, теңсіздік, сұлба, дақтар;
- Құралдардың аты мен қолданылуын білу.

Жасай білу керек:

- Палитрамен, қарындашпен, қылқаламмен жұмыс жасай білу;
- Сурет салу бетін түгелдей пайдаланып және заттарды үлкейтіп салуды;
- Суретке қажетті түстерді танып, анықтап бояуды;
- Негізгі түстерді араластырып, қандай түстер шығатынын біледі;

Тақырыптық-күнтізбелік жоспар 2 сынып

№	Тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
1	«Қылқалам патшайымымен танысу». Ойын-сабақ Қауіпсіз жұмысты меңгерту.	1		
2	«Бояулар құпиясы» Акварель бояуының сырын ашу Негізгі түстер.	1		
3	Бояуларды араластыру. Кемпірқосақ суретін салу.	1		
4	«Дақтар да сыр шертеді». Акварель, бояуымен дақтар түсіру немесе шашыратып салу арқылы. Жай қимыл жасау. Шашыратып дақтарды салу арқылы «Ағаш» суретін салу	1		
5	«Дақтармен сурет саламыз». Қара түспен тамызып дақ түсіру арқылы жануарлар суретін салу.	1		
6	«Күз». Жылы түстерді араластыру. Акварель бояумен ашық түстен қою түстерге ауысу үшін қылқаламмен жұмыс жасау техникасы.	1		
7	«Ағаш келбеті». Берілген суреттердің пішінін көре отырып, сұлбасының ұқсастығын келтіріп салу	1		
8	«Мұңайған жаңбыр тамшысы». Жаңбыр келбетін берілген бояу түстермен үйлестіріп салу.	1		
9	«Жапырақтарды бастырмалау». Мақтаға жағылған бояу түстері арқылы жапырақтың бейнесін бастырмалау арқылы шығару	1		
10	Саяхатқа шығу «Сәлем, менің әлемім!»	1		
11	«Әсемдікті көре білу қажет». Табиғат аясындағы әсемдікті көре отырып, пленэрді қолданып суреттер салу. Пейзаж. Гуашь бояуын қолдану.	1		

12	[illegible]	[illegible]		
13	[illegible]	[illegible]		
14	[illegible]	[illegible]		
15	[illegible]	[illegible]		
16	[illegible]	[illegible]		
17	[illegible]	[illegible]		
18	[illegible]	[illegible]		
19	[illegible]	[illegible]		
20	[illegible]	[illegible]		
21	[illegible]	[illegible]		
22	[illegible]	[illegible]		
23	[illegible]	[illegible]		
24	[illegible]	[illegible]		

25	Негізгі түстер. Сурет саламыз және ойнаймыз.	1		
26	«Көктемнің сиқырлы құстары». Жылы палитра. Гуашь. Дақ, сызық, нүкте.	1		
27	«Менің анам». Шығармашылық жұмыс. Балалар шығармашылығымен таныстыра отырып, жұмыстану, талдау, баға беру.	1		
28	«Гүлдер және шөптер». Бейнелеу өнерінің құралдары: фломастер, бор.	1		
29	Дақтар мен сызықтар ырғағы. Ойын «Біз-сиқыршымыз».	1		
30	«Гүлдер және көбелектер». Сәндік бейнелеу.	1		
31	Шеңбердегі композиция. Гуашь.	1		
32	«Кілемшені безендіру үшін гүлдер, көбелектер оюын салу».	1		
33	Табиғи пішіндерді пайдалануда сәндік түсінікті «стил» ұғымымен байланыстыру.	1		
34.	Қорытынды сабақ: жұмыстар көрмесі, үйірме белсенділерін мадақтау	1		
	Барлық сағат саны:	**34**		

3-сыныпқа арналған күнтізбелік-тақырыптық жоспар

Бейнелеу өнерін-баланың көңіл-күйін, шығармашылығын, ой-қиялының ұшқырлығын бағалай алуға мүмкіндік беретін бірден-бір пән ретінде де қарастыруға болады. Әлемнің үздік шығармаларымен таныса отырып, өздері бұрын соңды қолданып көрмеген материалдармен жұмыс жасап, тәжірибеде қолдана алады. Өз ойларын шыңдауға, сыни ойлауға мүмкіндік беретін еркін тақырыптар төңірегінде жұмыстанады.

Бағдарлама бөлімінде

№	Тақырып	Сағат саны
1.	Бейнелеу өнері сауаттылығы	17
2.	Графика.	9
3.	Экскурсия, көрмелер, байқаулар, фестивальдар, ашық сабақтар	8
	Барлығы:	**34**

Теориялық бөлімде.

- Кескіндеме өнері материалдарымен жұмыс жасау: акварель, гуашь.
- Қоршаған ортадағы түстер. Негізгі қосымша түстер. Табиғаттағы негізгі үйлесімділік.
- Негізгі суреттер. Шығармашылық әрекеттегі суреттің маңыздылығы. Әр түрлі сызықтарға жаттығулар жасау. Суреттің көркемдік сөздігі: сызық, дақ, нүкте.
- Кескіндеменің негізі. Түс – кескіндеме тілі. Жануарлар, адам т.б. бейнелерді кескіндеме өнері арқылы бейнелеу.
- Композиция негізі. «ырғақ», «теңдік», «теңсіздік», «композициялық теңдік». Композицияның негізгі сұлбасы.

Бағдарлама соңында күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс:

- Бейнелеу өнерінде қолданылатын құралдарды біледі;
- Суретшілер туындыларын және суретшілермен танысады.
- Графика негізін;

Жасай алу қажет:

- Гуашьпен, тушьпен, акварельмен суреттер салуды қолдана білуі;
- Таяқшалармен, ұшты қаламмен сурет салуды;
- Сурет салуда жақын және алыстағы заттардың пішінін анықтап салуды;
- Оюларды қылқаламмен салуды;
- Жұмыс жасауда шығармашылық таныту.

Тақырыптық-күнтізбелік жоспар 3 сынып

№	Тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
1	Сумен, қылқаламмен жұмыс жасау. Қауіпсіздік ережесі. Жұмыс жоспарымен таныстыру	1		
2	Сызық түрлерімен танысу: түзу, толқынды сызық, ирек.	1		
3	Оюлы композиция.			
4	Үш заттан құралған натьюрморт. «Рең» туралы түсінік.	1		
5	Бір түсті акварель – «гризайль» (сұрбейне).			
6	Бейнелеу түсі. Көлемді жазықтықты түрлендіру. Қарындаш, қағаз.	1		
7	Салқын түстер. «Теңізді бейнелеу».	1		
8	Акварель. Әдістерді қолдана отырып сурет салу.			
9	Жылы түстер. «От бейнесі».	1		
10	Акварель. Әдістерді қолдана отырып сурет салу			
11	Затқа қарап өсімдіктің суретін салу. «Күзгі жапырақ».	1		
12	Қарындашпен жұмыс жасау: сызық түрлері, шимай, дақ, нүкте			
13	Жапырақтың-табиғи үлгісі.	1		
14	Түстер реңін созып салу, акварель бояумен жұмыс.			

15	Натюрморт. Негізгі және қосымша түстер.	1		
16	«Қар патшайымының қамалы». Геометриялық пішіндер.	1		
17	Салқын түстер. Гуашь.			
18	Ақшақар портреті. Салқын және жылы түстердің үйлесімі.	1		
19	Гуашь. Адам денесінің тепе-теңдігі.			
20	«Көктем гүлдері». Акварель бояуымен сурет салу	1		
21	«Көктемге саяхат». Адам қимылының бейнесін салу.	1		
22	Графика өнерімен жұмыстануды жетілдіру.	1		
23	Туындыларды талдау, Қазақстандық суретшілермен таныстыру			
24	«Қарлығаш бейнесі». Құрғақ қылқаламмен сурет салу техникасы	1		
25	«Жануарлар бейнесі» - қарындашпен бір түсті қолданып суретті салу	1		
26	«Жануарлар бейнесі» -гуашь бояумен құрғақ қатты қылқаламды пайдаланып салу	1		
27	«Ауыл» - Түстердің үйлесімі.	1		
28	Перспектива ұғымын меңгерту			
29	«Қиял әлемі» Ой қиялдарынан әр түрлі құралдарды қолдана отырып бейнелейді.	1		
30	Құттықтау. Бастырмалау, алақанмен, бармақпен гуашь бояуы арқылы суреттер салу	1		
31	Байқауға суреттер дайындау. Көрме ұйымдастыру.	1		
32	Шығармашылық жұмыс.	1		

33	Әр түрлі материалдарды қолданып өздеріне ұнаған суретті салуға мүмкіндік.	1		
34	Гуашпен бояу түрі.	1		
	Барлық сағат саны:	**34**		

4-сынып оқушыларына арналған.

Бұл бөлім зерттеушілік бағыттағы тапсырмаларға шығармашылықпен суреттерді салуға беріледі. 4-сынып оқушыларына арналаған тақырыптар тереңдетілген түрде, дизайнерлік шеберліктерін арттыруға, ой-қиялдарын шыңдауға мүмкіндік береді. Алдарына міндет қойып, соған жету жолында жұмыстанады.

Жыл бойы алған білімдерін қорытынды шығармашылық жұмыста көрсете алады. **Бағдарламада:**

№	Бағдарлама бөлімдері	Тақырыптары	Сағат саны
1.	Бейнелеу өнері сауаттылығы	1. Композиция 2. Графика 3. Түстану	16
2.	Сәндік-қолданбалы өнер	1. Қолданбалы графика 2. Батик 3. Өсімдіктану 4. Түстерді бөлу	16
3.	Көрме, экскурсия		2
		Барлығы:	**34**

Теориялық бөлім.

- Бейнелеу өнері құралдары. Акварель, тушь, гуашь – түрлерін еркін қолану.
- Суреттің мазмұнын ашу суретші үшін маңызды. Құрылымдап сурет салудағы жаттығулар.

Кескін. Тушь, ұшты қалам, типографикалық бояулар, қатты қағаз, т.б. материалды пайдаланып суреттер салуды меңгеру.

- Монотопия, эстамп. Түстануға байланысты әрекет ете отырып жұмыстану.

- Түстану. Түстердің адамға әсері. Түстердің үйлесімі.
- Композиция. Композицияның негізгі ережелері:
  - Бірдей ерекшеліктері арқылы біріктіру;
  - Аяқталу заңдылықтарының сақталуы;
  - Элементтердің топтастырылуы;
- Әлемдік және Қазақстандық суретшілер туындыларымен таныстыру және талдау. Көрмеге бару.
- Сәндік-қолданбалы өнер- бұйымдар арқылы туындылар жасау
- Бұйым жасауға қажетті құралдар: қылқаламмен сурет, батик, қолданбалы графика, түстану, өсімдіктану.

Бағдарлама соңында күтілетін нәтиже

Білуі тиіс:

- Бейнелеу өнерінің сан қырлы тұстарын білу;
- Сөздіктердің мағынасын біліп қана қоймай, сол арқылы дұрыс жұмыс жасауды;
- Сәндік-қолданбалы өнер түрлерімен танысады: батик, өсімдіктану, түсті тану;
- Дизайн негіздерін;
- Қазақстандық және әлемдік суретшілер туындыларын және суретшілерді біледі.

Жасай алуы қажет:

- Нақты түстермен жұмыс жасай алу;
- Әр заттың көлемін білдіретін түстерді таба білуді;
- Адамдар мен жануарлардың қимыл әрекеттерін бейнелеуді;
- Сұлбаларын салуды жаттығулар жасауды;
- Өз ойларын ұштастырып, шығармашылықпен жұмыстануды;
- Қылқаламмен, әйнекті трубкамен, губкамен т.б. құралдармен жұмыс жасай біледі;

Күнтізбелік-тақырыптық жоспар 4 сынып

№	Тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
1.	Сумен, қылқаламмен жұмыс жасау. Материалдар, құралдар. Қауіпсіздікте жұмыс жасау ережелері. Суретті тест «Жазғы демалысым». Фломастер қолдану.	1		
2.	«Ағаштар». Табиғат аясында плэнерді қолданып сурет салу. Акварель, гуашь. Ауадағы перспектива.	1		
3.	Өсімдіктерге қарап отырып түстерін танып сурет салу. Суреттердің топтастырылуы. Акварель.	1		
4.	Натюрморт. Кескіндемелік құралдармен сұлбасын салу: ұшты қылқаламмен тушьті пайдаланып салу.	2		
5.	Күзгі натьюрморт. Теңсіздік композициясы. Жылы түстер гаммасы. Гуашь, акварель.	1		
6.	«Сиқырлы бұлттар» Аспандағы бұлттардан не байқағандықтарын салу. Гуашты құрғақ қылқаламды пайдаланып салу	1		
7.	Монотипия. «Судағы бейне».	1		
8	Табиғат құбылыстарының интерпритациясы: акварель, кара түсті тушь, ұшталған ағаштар.	1		
9	«Су асты патшалығы». Қимыл композициясы.	1		
10	«Қыс қызығы» түстер үйлесімін тауып сурет салу. Салқын және жылы түстерді қолдану.	1		
11	«Қысқы орман» Қатты картонға құрғақ қылқаламды пайдалана отырып, сурет салу	1		

12	«Жүйрік ат». Қимыл-қозғалыс композициясы. Қарындашпен сұлбасын салу.	1		
13	«Жүйрік ат» Түсті тану. Гуашь бояуымен суретті салу	1		
14	«Менің қаламның көшелері».	1		
15	Сызықтық перспектива. Шығармашылық жұмыс	1		
16	«Құстар біздің досымыз» Түстер үйлесімділігі. Мақтамен гуашь бояуға бастырмалау арқылы салу.	1		
17	«Гүлдер және көктемгі өсімдіктер».	1		
18	«Гүлдер». Шеңбердегі композиция. Қылқаламмен сурет салу.	1		
19	«Бал жинаған аралар».	1		
20	«Көбелектер» – дайындалған ағашқа майлы бояумен сурет салу. Шығармашылық жұмыс.	1		
21	Табиғаттағы тепе-теңдіктерді ескере отырып, суретті бейнелеу.	1		
22	«Мектептегі меркелер» шығармашылық жұмыс майлы бояумен сурет салу	1		
23	Кескіндеме құралдарын еркін қолдану	1		
24	Губкамен сурет салу «Гүл шоғы»	1		
25	Аналар мейрамымен құттықтау ашық хатын жасау. Бастырмалау, үлгілерді пайдаланып, губкамен суретті бейнелеу	1		
26	Батикпен сурет салуды меңгерту. Қажетті құралдармен таныстыру. Суретті бейнелеу тәртібі мен қауіпсіздік ережесін түсіндіру.	1		
27	«Менің сүйікті марғауым». Матаға сурет салу.	1		

28.	«Ақ жауын». Табиғи құбылысты бейнелеу.	1		
29	Матаға бояу түрлерін еркін қолданып сурет салу.			
30.	«Мен дизайнермін». Ақ түсті футболкаға сурет салу.	1		
31.	Салқын батикпен жұмыс жасау «Өз есімдерін жазу»	1		
32.	Өсімдіктану. Өсімдік құрамы туралы білімдерін бейнелеу өнерінде қолдана алуы «Түймедақ гүлі»	1		
33.	Жұмыстарын безендіріп, көрмеге дайындау.	1		
34	Қорытынды сабақ. Көрме ұйымдастыру.	1		
	Барлық сағат саны:	**34**		

1. «Бейнелеу өнері» Атамұра, 2012 ж., Н.А.Раупова, Ә.Т. Төлебиев.
2. «Бейнелеу өнері» әдістемелік құрал, Атамұра, 2012 ж., Н.А.Раупова, Ә.Т,Төлебиев.
3. «Бейнелеу өнері» әдістемелік құрал, Алматыкітап,2008 ж. Р.Ж. Аубакирова, И.Б. Абремская.